

คำวินิจฉัยของ นายจิระ บุญพจนสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๖/๒๕๕๕

วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๕๘ กรณีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๓
มาตรา ๒๖ (๑๐) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๕๘ ความว่า ผู้ร้องได้รับหนังสือร้องเรียนจากนายศิริมิตร บุญมุล และนางสาวบุญจติ กลับประสิทธิ์
ผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา รุ่นที่ ๔๓ ประจำปี ๒๕๕๒
คณะกรรมการตุลาการ (ก.ต.) และคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครคัดเลือก ฯ ผู้ถูกร้อง
ได้พิจารณาคณะคุณสมบัติของนายศิริมิตร บุญมุล และนางสาวบุญจติ กลับประสิทธิ์ แล้วเห็นว่าบุคคลทั้งสอง
เป็นผู้มีร่างกายไม่เหมาะสมตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๒๗
(๑๑) จึงไม่รับสมัครสอบคัดเลือกของผู้สมัครทั้งสองดังกล่าว ผู้สมัครทั้งสองเห็นว่าการตัดสิทธิ
ผู้สมัครทั้งสองเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสภาพทางร่างกาย
อันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้สมัครสอบทั้งสอง ดังนั้นบทบัญญัติของพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๒๗ (๑๑) (๑๒) และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
ฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๖ (๑๐) (๑๑) จึงขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติมาตรา ๓๐
วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ผู้สมัครทั้งสองขอความเป็นธรรมต่อผู้ร้อง เพื่อให้ใช้อำนาจตามมาตรา ๑๕๘
ของรัฐธรรมนูญเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นความชอบ
ด้วยรัฐธรรมนูญ

ผู้ร้องเห็นว่าบทบัญญัติมาตรา ๒๖ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ
ศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๓ และการกระทำของผู้ถูกร้องดังกล่าวข้างต้นมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วย
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ปราบกฏตามหนังสือที่ พร ๒๑/๕๐๖
ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ของผู้ร้อง

พิเคราะห์แล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับ
ความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้ เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

เห็นว่า แม้ความในมาตรา ๓๐ ดังกล่าวจะบัญญัติเป็นหลักทั่วไปถึงความเสมอกันในกฎหมาย และมีข้อห้ามในการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลในกรณีต่างๆ รวมทั้งความแตกต่างในเรื่อง “สภาพทางกายหรือสุขภาพ” ด้วยก็ตาม แต่โดยความเป็นจริงที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้บางประการ ผู้มีสภาพทางกายไม่สมบูรณ์หรือไม่เหมาะกับกิจการบางอย่าง เช่น การทหาร เป็นต้น ย่อมคัดเลือกผู้มีร่างกายสมบูรณ์และมีความเหมาะสมเข้ารับราชการทหาร เพื่ออุดช่องว่างดังกล่าว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ จึงบัญญัติในลักษณะเป็นข้อยกเว้นไว้ดังนี้ “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

การที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการทั้งฉบับปี พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๒๗ (๑๑) (๑๒) และฉบับปี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ (๑๐) (๑๑) มีบทบัญญัติทำนองเดียวกันนั้นตามลำดับดังนี้

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๒๗ บัญญัติว่า

“มาตรา ๒๗ ผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้พิพากษา ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

๑ ล ๑

(๑๑) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือมีกายหรือจิตใจไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการตุลาการหรือเป็นโรคที่ระบุไว้ ในกฎกระทรวง และ

(๑๒) เป็นผู้ที่คณะกรรมการแพทย์มีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน ซึ่ง ก.ต. จะได้กำหนด ได้ตรวจร่างกายและจิตใจแล้ว และ ก.ต. ได้พิจารณารายงานของแพทย์เห็นว่าสมควรรับสมัครได้”

และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า

“มาตรา ๒๖ ผู้สมัครสอบคัดเลือก ผู้สมัครทดสอบความรู้ หรือผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกพิเศษ เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาต้องมีคุณสมบัติและไม่มี ลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

๑ ล ๑

(๑๐) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือมีกายหรือจิตใจไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการตุลาการหรือเป็นโรคที่ระบุไว้ในระเบียบของ ก.ต. และ

(๑๑) เป็นผู้ที่ผ่านการตรวจร่างกายและจิตใจโดยคณะกรรมการแพทย์จำนวนไม่น้อยกว่าสามคน ซึ่ง ก.ต. กำหนด และ ก.ต. ได้พิจารณารายงานของคณะกรรมการแพทย์แล้วเห็นสมควรรับสมัครได้”

เห็นว่าบทบัญญัติของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการตามที่กล่าวทั้งสองฉบับ เป็นไปในลักษณะเป็นข้อยกเว้นตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ บัญญัติเปิดช่องไว้ ซึ่งไม่กระทบกระเทือนถึง สาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพ และมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป กรณีนี้จึงถือไม่ได้ว่าขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

ส่วนในข้อที่ว่า การกระทำหรือการวินิจฉัยของผู้ถูกกล่าวหาในกรณีนี้ ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ นั้น ไม่ใช่ช่องทางที่จะขอรับการพิจารณาจากศาลรัฐธรรมนูญได้ จึงไม่วินิจฉัยให้

อาศัยดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๒๗ (๑๑) (๑๒) และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ (๑๐) (๑๑) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

นายจิระ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ